

عنوان مقاله:

دانش به عنوان محصول فرهنگی: از جامعه شناسی معرفت علمی (SSK) تا مطالعات فرهنگی علم (CSS)

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره 6، شماره 24 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

علی ربانی - دانشیار جامعه شناسی دانشگاه اصفهان

زهره ماهر - دانشجوی دکتری جامعه شناسی دانشگاه اصفهان - نویسنده مسئول

خلاصه مقاله:

ویژگی عمده جامع هشناسی معرفت و علم جدید تأکید بر فرهنگ و تحلیل فرهنگی در مطالعات علم و فناوری است. در این مقاله به بررسی دو حوزه مطالعاتی می پردازیم که جامعه شناسان جدید علم و فناوری در آن تحلیل های فرهنگی خود را ارائه داده اند. این دو حوزه عبارتند از: جامعه شناسی معرفت علمی و مطالعات فرهنگی علم. جامعه شناسی معرفت علمی، نخستین مکتبی است که محتوای درونی معرفت علمی را مستعد و منقاد تحلیل های فرهنگی و جامعه شناختیمی کند. در مکتب SSK، پیش فرض اصلی این است که «معرفت علمی تماماً قراردادی است». برای اساس، طرح و ارزیابی نظریه ها و دعاوی علمی، معلول علایق اجتماعی و گرایشات فرهنگی است، به طوریکه نظریه های علمی ابزار یاند برای توجیه، مشروعیت بخشیدن، ترغیب و اقناع. در اوایل دهه 90، با بحران به وجود آمده در تبیینات جامعه شناسی معرفت علمی و انتقادات مطرح شده نسبت به آن، موضوعیت کلی این حوزه به بن بستی جدی رسید و ابتکار در مطالعات علم به جهت گیری های نظری متفاوتی از جمله مطالعات فرهنگی واگذار شد. مطالعات فرهنگی علم بر خلاف جامعه شناسی معرفت علمی، به رد «تبیین» می پردازد و به جای آن بر «معنا» و «درک» تأکید می کند. به عبارت دیگر، مطالعات فرهنگی به مشاجره قدیمی ای بازگشته است که بین رویکردهای تفسیری و هرمنوتیک و رویکردهایی که جامعیت قانون نگر را در امتداد خطوط اثبات گراتر دنبال می کنند، درگرفته بود. این حوزه نوظهور بر این مسئله تأکید می کند که باید برای تعیین ناپذیری، بی ثباتی، ابهام و تفاوت نقش مهمتری در علم قائل شد. مطالعات فرهنگی علم، تغییر از جامعه شناسی معرفت علمی به یک فرهنگ گرایی نوین را بنیاد نهاد.

کلمات کلیدی:

فرهنگ، معرفت علمی، جامع هشناسی معرفت علمی، مطالعات فرهنگی علم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/541766>

